

CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXIX ♦ Nr. 12 (405) ♦ DECEMBRIE 2019

Plimbare prin Bizanț (XV) Palatul Daphne

La răsărit de Moscheea Albastră a modernului Istanbul, se afla în perioada bizantină Palatul Daphne. Acesta se ridica pe o colină și avea trei intrări și două etaje.

» Pagina 4

Sacrificarea porcului în tradiția populară românească

Perioada de dinaintea Crăciunului este încărcată de o simbolistică aparte, ale cărei origini se pierd departe, în trecut, într-o zonă de joncțiune a tradițiilor creștine cu obiceiurile precreștine.

» Pagina 5

Din viața Eparhiei

📅 Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități, sărbătorită la Alba Iulia
📅 Un nou turneu peste hotare al Corului de copii „Theotokos” din Alba Iulia
📅 Vizite pastorale în protopopiatul Sighișoara
📅 Ediția a V-a a concertului caritabil „Dăruind, vei dobândi!”

Paginile 2-3

Varia

📖 Colindul în creștinism și în tradiția românească
📖 Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei
📖 Sfințirea primei biserici românești din Africa
📖 Moș Nicolae este, de fapt, adevăratul Moș Crăciun

Pagina 7

Întâlnirea anuală a tinerilor ortodocși din Arhiepiscopia Alba Iuliei, ediția a IX-a

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, sâmbătă, 7 decembrie 2019, în municipiul Târgu-Mureș, a avut loc *Întâlnirea anuală a tinerilor ortodocși din Arhiepiscopia Alba Iuliei*, manifestare ajunsă la cea de-a IX-a ediție. La acest eveniment au participat aproximativ 500 de tineri care se implică în activitățile culturale, sociale, educative, caritabile sau artistice, organizate de parohiile din cele zece protopopiate ale Eparhiei noastre, dar și alți tineri care doresc să se alăture acțiunilor specifice grupurilor de inițiativă pentru tineret de la nivelul fiecărei protoierii. Încă de la primele ore ale dimineții, tinerii participanți din județele Alba și Mureș, însoțiți de preoți și cadre didactice, au ajuns în municipiul reședință de județ, unde au fost întâmpinați cu multă bucurie de către voluntarii Ligii Tinerilor Creștini Ortodocși Români, care s-au dovedit a fi gazde primitoare pentru colegii și prietenii lor din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre.

Evenimentul a debutat începând cu ora 9.30, la Catedrala Mare din Târgu-Mureș, cu slujba de *Te-Deum* oficiată de către Părintele Arhiepiscop Irineu, înconjurat de preoți și diaconi. În continuare, Ierarhul nostru a rostit un impresionant

cuvânt duhovnicesc, în care le-a vorbit tinerilor despre „ferestrele” prin care ei pot primi harul lui Dumnezeu în sufletele lor. În finalul cuvântului rostit cu acest prilej, Arhipăstorul nostru a spus: „Nimic nu este mai de preț pentru om decât sufletul său care poate fi denaturat de păcate și vicii. Este necesară o luptă încordată cu firea proprie, pentru că cine se învinge pe sine, va învinge lumea cu răutățile ei. Fericirea adevărată nu o dobândim prin satisfacerea mo-

ravurilor ușoare, ci prin comuniune intimă cu Hristos Care a zis: «Feriți-vă să nu pierdeți nici o parte din cuvântul care auziți, pentru că ascultându-l, veți fi fericiți» (Lc. 11, 28). Nu irosiți timpul, acest capital prețios. Nu ignorați sfaturile părinților și ale dascălilor voștri. Iubiți munca și întrebați-vă mereu ce așteaptă societatea de la voi. Practicați virtutea și rugăciunea neîncetată. Temeți-vă de Dumnezeu, conștiința că «toate greșelile se plătesc pe pământ», cum afirma pe bună dreptate

marele gânditor Goethe. «Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți. Amin!» (II Tesal. 3, 18)”.

După acest moment de rugăciune, participanții au pornit într-un marș al bucuriei până la Centrul de evenimente „Gallery Wedding Garden”, unde, de la ora 11.00, a avut loc conferința „Din frumusețile satului românesc”, susținută de tânărul etnolog, jurnalist și vlogger Iosif Ciunterei, cunoscut în spațiul mediatic și ca „Iosif de pe coclauri”. În cadrul prelegerii sale, a evidențiat importanța apărării și promovării valorilor spirituale și a zestrei etnice a neamului nostru, în contextul actual, pornind de la un scurtmetraj despre tradițiile satului românesc. În continuare, au avut loc discuții pe marginea celor urmăriți și prezentate, finalul evenimentului fiind marcat de câteva momente artistice susținute de tânăra interpretă Mădălina Mureșan și de alți tineri participanți. După conferința evenimentului, a avut loc agapa frățască la care au luat parte toți cei prezenți. Cu sufletele încărcate de bucurie și pline de entuziasm, tinerii s-au întors în parohiile din care provin, cu dorința de a continua și dezvolta activități de tineret în comunitățile lor parohiale.

✎ Pr. Oliviu Botoi

Cuvântul
ierarhului

Pastorală la Nașterea Domnului

CIM
YIK

Iubiți fii duhovnicești,

Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan redă momentul Întrupării Fiului lui Dumnezeu în lume printr-o frază scurtă, dar cu un sens teologic profund: „Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi” (In. 1, 14). El Se naște etern din sânul Tatălui, dar Se întrupează și Se naște concret pe pământ din Preasfânta Fecioară (cf. Is. 7, 14; Mt. 1, 23), la o dată precisă și într-un loc precis.

Într-adevăr, „taina cea din veci ascunsă” (Col. 1, 26), adică evenimentul crucial din istoria universală, s-a petrecut la Betleem, în timpul împăratului roman Octavian Augustus. Astfel, s-au împlinit cuvintele profetului Miheia care, cu șapte sute de ani înainte de nașterea lui Mesia, a prezis: „Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Conducător peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei” (Mih. 5, 1).

Dreptmăritori creștini,

Din copilăria noastră, numele Betleem ne este tuturor foarte familiar și, în special,

foarte drag nouă, pentru că el ne amintește de taina și de minunea Noptii Sfinte de Crăciun. Această localitate se află la 9 km sud de Ierusalim. Solul negru și bogat de pe coaste este presărat cu multe pietre, iar vâlstarele tinere sunt de un verde strălucitor. Văile și colinele sunt îmbrăcate cu crânguri de măsline, cu smochini și cu vii. Această fertilitate evidentă explică de ce acest oraș de la marginea Deșertului Iudeei a fost numit Betleem, care înseamnă „casa pâinii”. Aici, Rut a cules spice pe câmp și s-a bucurat de favoarea lui Booz. Aici, David a păscut oile tatălui său, înainte de a deveni rege. Aici, S-a născut Iisus, „Pâinea vieții” (In. 6, 48). De fapt, „El Se îmbracă în trup, pentru a deveni hrană duhovnicească”, precum spune Sfântul Macarie Egipteanul.

La mijlocul secolului al II-lea, Sfântul Iustin Martirul și Filozoful, născut în Palestina, a dovedit că Hristos, Mântuitorul lumii, S-a născut într-o peșteră de lângă Betleem. Împăratul roman Adrian a încercat să ștergă întreaga amintire a tradiției creștine asociată cu locul Nașterii lui Mesia, plantând aici o dumbravă în cinstea zeului Adonis. Însă încercarea sa a avut tocmai un

efect opus, dumbrava aceasta servind la identificarea locului exact în care Cel Preaînalt a stat culcat ca un copil plâpând. Scriitorul bisericesc Origen, care a trăit în Palestina, la mijlocul secolului al III-lea, a scris că grota Nașterii lui Iisus era cunoscută tuturor. În anul 326, Sfântul Împărat Constantin cel Mare a început să înalțe, peste acest loc sfânt, o biserică măreață care dăinuiește până în ziua de astăzi.

Sub Altarul acestui străvechi locaș bisericesc, se află *Peștera Sfântă*, la care se coboară pe scări laterale. Într-o nișă din partea estică a acesteia, găsim locul tradițional unde S-a născut Iisus ca Mântuitor al lumii. Pe pavalul de marmură albă, sub Sfânta Masă, strălucește o stea de argint, cu 14 colțuri, purtând inscripția: „Aici S-a născut Iisus Hristos din Fecioara Maria”. Cincisprezece candelare ard ziua și noaptea în jurul stelei, în cinstea Celui Ce este „Steaua strălucitoare a dimineții” (Apoc. 22, 16). Poposind aici, pelerinii creștini îl adoră pe Domnul, prin imne bisericești și prin frumoase colinde. Este un privilegiu să-L lauzi pe Fiul lui Dumnezeu chiar în locul acesta în care a stat ca Prunc

smerit și golit de toată strălucirea divină. El „S-a dăruit pe Sine Însuși nouă, ca noi să ne îmbogățim din sărăcia Lui”, cum zice Sfântul Chiril al Alexandriei.

La primul Crăciun din Betleem, S-a născut *Iubirea* pe pământ. Este vorba de o iubire dăruitoare a lui Dumnezeu pentru copiii Săi, o iubire care continuă să îmbrățișeze lumea, în ciuda totalei ei răutăți și răzvrătirii împotriva Sa. Din iubire imensă pentru lumea căzută, „Cuvântul lui Dumnezeu S-a arătat El Însuși cu trup de om, nedeosebindu-Se de noi cu nimic în ce privește ființa acestui trup”, ne mărturisește istoricul Eusebiu de Cezareea. Iisus S-a născut ca un copil mititel și firav pe o mână de paie, din dorința de a veni foarte aproape de noi și de a fi Fratele nostru mai mare. Cel Preaînalt vrea ca noi, cei maturi, să renunțăm la mândria noastră intelectuală, la prejudecata noastră și la părerea noastră, încât goliți de sinea egoistă, să rămânem de bună-voie modești și simpli.

» continuare în pag. 4

† IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Decembrie

Sfânta Mare Muceniță Varvara

Sfânta Varvara a trăit în secolul al III-lea, în Nicomidia. Datorită faptului că era înzestrată cu o frumusețe aparte, ea a fost ferecată de tatăl ei, Dioscor, într-un turn. În captivitate, tânăra s-a convertit la creștinism, încercând să le aducă la Hristos și pe femeile care o păzeau zi și noapte și spunându-le adevărul despre zei: „Zeii pe care îi cinstește tatăl meu sunt făcuți de mâini omenești. Pe cei de aur și de argint i-au făcut zlatarul (argintarul) și pe cei de piatră i-a făcut pietrarul, iar pe cei din lemn i-a cioplit teslarul. Deci, cum acei zei făcuți au putut zidi această luminată înălțime cerească și frumusețea lumii acesteia, neputând ei singuri nici umbla cu picioarele, nici lucra cu mâinile?”.

Ca urmare a convertirii, tânăra a dispus ca sălii de baie din turn să i se adauge o a treia ferastră, în numele Sfintei Treimi. În momentul în care a fost nevoită să-i răspundă tatălui de ce a poruncit lucrătorilor să se facă trei ferestre, a mărturisit: „Mai bine este să fie trei decât două, căci tu, părintele meu, ai poruncit să se facă două ferestre în chipul precum mi se pare, a doi luminători cerești, al soarelui și

al lunii, că să lumineze baia, iar eu am poruncit că să se facă și a treia, în chipul luminii celei întregite, pentru că trei sunt ferestrele luminii celei neapropiate, celei negrăite, celei neapuse și celei neînserate, care luminează pe tot omul ce vine în lume”.

Tânăra a reușit în cele din urmă să fugă, ascunzându-se în interiorul unei stânci. Trădată de un păstor, Varvara va fi înțemnițată, bătută cu nuiiele și arsă cu făclii. Însuși tatăl ei îi va pune capăt zilelor, prin decapitare. Cele mai vechi mărturii ale cinstirii ei s-au găsit în Edessa, în bazilica coptilor din Cairo și pe teritoriul Imperiului Bizantin. Se spune că Împăratul Iustinian ar fi transferat moaștele sale din Cairo la Constantinopol. În anul 1000, au fost aduse în bazilica „San Marco” din Veneția, iar din anul 1909, sunt păstrate în Mănăstirea „Sfântul Ioan Evanghelistul” din Torcello, în apropierea Veneției. Sfânta Varvara este considerată atât protectoarea turnurilor și a fortificațiilor, cât și patroana artileriștilor și a pirotehnicienilor în general. Ultima ipostază se datorează fulgerului care l-a ucis pe tatăl ei. Biserica Ortodoxă o prăznuiește în fiecare an la data de 4 decembrie.

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA DECEMBRIE

» continuare în pag. 5

Sacrificarea porcului în tradiția populară românească

În societatea contemporană, acest obicei popular este perceput ca fiind plin de trivialitate și de cruzime, însă, dacă este analizat în contextul semnificației și a complexității sale, ne vom da seama că el reprezintă un ritual popular de căpătâi în tradiția satească. Tocmai de aceea, de Ignat, porcul nu „se taie”, ci „se sacrifică”, acesta din urmă fiind predicatul care face clar legătura dintre actul în sine și simbolismul său. Înainte de a intra în subiect, trebuie să mai precizăm faptul că „perioada premergătoare Crăciunului este încărcată de o simbolică aparte, ale cărei origini se pierd departe, în trecut, într-o zonă de joncțiune a tradițiilor creștine cu obiceiurile precreștine, pe care doar etnologia ori antropologia o pot, măcar în parte, desluși” (Ligia Huțu, *Povestea lui Ignat, un simbol al împăcării rituale de dinainte de sacrificarea porcului de Crăciun*, www.timpolis.ro).

În tradiția populară românească, sacrificarea porcului se face înainte de Crăciun, mai precis în ziua de 20 decembrie, de *Ignat*. Însă, după părerea noastră, trebuie să răspundem la trei întrebări fundamentale care ne vor ajuta să înțelegem importanța acestui ritual din viața satului românesc: 1. De ce s-a ales ziua de 20 decembrie? 2. De ce se sacrifică un porc și nu un alt animal din ogrădă? 3. Cine sau ce este Ignatul?

1. Data de 20 decembrie a fost aleasă ca zi de sacrificare a porcului pentru că amintește de vechile sacrificii porcine din cadrul *Saturnaliilor*, vechi sărbătoare romană în cinstea zeului Saturn, care, la origine, era un zeu al semănăturilor, iar porcul reprezenta bogăția recoltelor. Credința populară românească consideră că cele cinci zile înainte de Crăciun sunt suficiente pentru ca toate bunătățile culinare din carne de porc să fie numai bune de pus pe masa îmbelșugată de sărbători.

LUNA DECEMBRIE ÎN ISTORIE

1 decembrie 1918: La Marea Adunare Națională din Alba Iulia, cei 1228 de delegați aleși au votat Rezoluția Unirii Transilvaniei cu Regatul României;

2 decembrie 1804: Napoleon Bonaparte a fost încoronat împărat al Franței, la Catedrala Notre Dame din Paris, de către Papa Pius al VII-lea;

8 decembrie 1991: A avut loc Referendumul prin care a fost adoptată noua Constituție a României, prima de după regimul comunist;

9 decembrie 1894: Pe străzile din București, a început să circule primul tramvai electric (purta numărul 14), de la Cotroceni la Obor.

10 decembrie 1974: Savantul român George Emil Palade a primit Premiul Nobel pentru medicină;

15 decembrie 1467: Ștefan cel Mare l-a învins pe Matei Corvin, rege al Ungariei, în Bătălia de la Baia;

16 decembrie 1989: La Timișoara, a pornit revolta împotriva regimului comunist;

27 decembrie 537: A fost inaugurată Biserica „Sfânta Sofia” din Constantinopol, devenită în 1453 moschee și în 1935 muzeu;

30 decembrie 1947: Regele Mihai I a abdicat și, în aceeași zi, a fost proclamată Republica Populară Română.

Părintele Arhiepiscop Irineu a oficiat slujba de *Te-Deum* cu prilejul Zilei Naționale a României

Cu ocazia Zilei Naționale a României, duminică, 1 Decembrie 2019, începând cu ora 12:00, pe esplanada special amenajată în fața Catedralei Reîntregirii, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a oficiat slujba de *Te-Deum*, în semn de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra poporului nostru, de-a lungul timpului. La eveniment a fost prezent domnul Ludovic Orban, Prim-ministrul României, alături de care s-au aflat numeroase oficialități de stat, centrale și locale. Cu ocazia împlinirii a 101 ani de la făurirea statului național unitar român, la Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia au fost prezenți, încă de la primele ore ale

dimineții, mii de credincioși proveniți din toate colțurile țării, dar și de peste hotare. La finalul slujbei, Părintele Arhiepiscop Irineu a adresat un vibrant cuvânt celor prezenți, în care a reliefat însemnătatea istorică a mărețului eveniment de la 1 Decembrie 1918.

În finalul cuvântului rostit cu acest prilej, Ierarhul nostru a spus: „Să ne fie clar că, pentru a contribui cu forță la redresarea spirituală și la prosperitatea acestui neam, trebuie să avem omenia care îi împodobește pe bravi noștri înaintași. Strămoșii au ridicat munți de oase și au făcut să curgă râuri de sânge, ca să ne lase nouă o scumpă moștenire: România întregită. Ei au semănat, iar noi suntem secerători în holda lor. Ei au luptat cu dârzenie, iar noi bene-

ficiem de rodul biruinței lor. Ei au muncit cu sudoare, iar noi ne bucurăm de fructul osteneții lor. Datori suntem să ne lăsăm înrăuriți de pilda lor frumoasă și să trăim la unison cu voința divină, convinși fiind că «cei ce-L caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele». Doamne, ocrotește-i pe români! La mulți ani!”.

În continuare, de la ora 13:00, Arhipăstorul nostru a luat parte la ceremonia defilării trupelor și tehnicii militare, desfășurată pe Bulevardul „1 Decembrie 1918” din orașul Marii Uniri. Ceremonia militară dedicată Zilei Naționale a României s-a încheiat cu onorul prezentat de Muzica Militară a Diviziei 4 Infanterie „Gemină”

Claudiu Popa

Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități, sărbătorită la Alba Iulia

Președintele Consiliului Județean Alba, care i-a felicitat pe organizatorii acestui eveniment deosebit, după care, persoanele cu dizabilități au oferit câteva momente artistice de excepție, iar la final, Corul „Belcanto” al Școlii Gimnaziale „Avram Iancu” din Alba Iulia și Grupul de copii al parohiei „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din municipiul nostru au încântat publicul prin cântecele și colindele interpretate.

De asemenea, pe parcursul evenimentului, pe holul Casei de Cultură, a avut loc expoziția de obiecte și decorațiuni de Crăciun confecționate de către persoanele cu dizabilități din Centrele sociale din județul Alba. Potrivit organizatorilor, această acțiune a avut ca scop evidențierea abilităților și aptitudinilor persoanelor cu handicap, urmărind creșterea gradului de toleranță a societății cu privire la aceste persoane și conștientizarea faptului că semenii noștri cu dizabilități reprezintă o categorie a comunității care necesită să fie pusă mai mult în valoare.

Pr. Nicolae Ignat

Sfântul Ierarh Nicolae, prăznuit în parohia Cristești, protopopiatul Târgu-Mureș

Duminică, 8 decembrie a.c., biserica din centrul comunei Cristești, protopopiatul Târgu-Mureș, a îmbrăcat haină de sărbătoare, cinstindu-și ocrotitorul spiritual. Sfânta Liturghie a fost săvârșită de către un sobor de preoți, dintre invitați amintindu-i pe părintele profesor Mihai Himcinschi, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, pe părintele diacon asistent universitar

Răzvan Brudiu și pe părintele Bogdan Racoți din parohia Cristești II. Cuvântul de învățătură pe care părintele decan l-a adresat credincioșilor l-a avut în centru pe ocrotitorul Bisericii noastre, Sfântul Ierarh Nicolae. Totodată, părintele profesor a aprofundat tema legată de lupta pe care noi ca și creștini trebuie s-o ducem până la capăt, devenind, astfel, pentru noi, un deziderat al vieții creștinești.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, câțiva elevi ai Școlii vocaționale de Arte din Târgu-Mureș (Mara Stuparu, Bogdan Orban, Maria Veronica Pop), Grupul de colindători „Casa Rusu – Câmpia Transilvaniei”, Grupul „Brăduțelul” și tânărul Răzvan Porime au cântat frumoase colinde tradiționale care ne-au adus mai aproape de atmosfera praznicului Nașterii Domnului Hristos.

Sfântul Nicolae este un model de credință și de curaj pentru fiecare creștin. Astfel, nicio rugăciune nu va fi trecută cu vederea de către Dumnezeu. Se cuvine să-I aducem mulțumire Domnului pentru harul binefăcător trimis credincioșilor și, deopotrivă, sfintei noastre biserici. Îi felicităm pe toți enoriașii pentru râvna de care au dat dovadă.

Pr. Răzvan Enache

Un nou turneu peste hotare al Corului de copii „Theotokos” din Alba Iulia

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, Corul de copii „Theotokos” din Alba Iulia a desfășurat un nou turneu peste hotarele țării. De data aceasta, micii artiști au călătorit spre Laponia, unde, la Cercul polar de nord, au petrecut câteva zile în localitatea finlandeză Rovaniemi.

Cu prilejul acestei călătorii, copiii din Corul „Theotokos” au susținut câteva concerte de colinde și cântece de Crăciun în Polonia, Estonia, Finlanda, Cehia, Austria și Slovacia. Turneul corului a fost cofinanțat de către Ministerul Culturii, iar la organizarea concertelor și-au adus aportul Ambasadele României din Finlanda și Estonia, precum și Ambasada Austriei la Helsinki.

În Tallinn, capitala Estoniei, membrii Corului „Theotokos” au fost oaspeți ai Întâistătorului Bisericii Ortodoxe a Estoniei, Înaltpreasfințitul Părinte Stephanos, Mitropolit primat al Tallinnului și a toată Estonia, susținând, totodată, un minunat concert în Catedrala „Schimbarea la Față” din capitală. În Finlanda, copiii au concertat în Catedrala ortodoxă „Uspenski” din Helsinki, la eveniment fiind de față și Primatul Bisericii Ortodoxe Finlandeze, Înaltpreasfințitul Părinte Leo, Arhiepiscop de Helsinki și a toată Finlanda.

Turneul de colinde al Corului de copii a continuat apoi pe scenele din Târgurile de Crăciun din Varșovia, Praga, Viena și Bratislava, urmând ca înainte de săr-

bătoarea Nașterii Domnului, micii artiști să se întoarcă acasă, unde, duminică, 22 decembrie, vor susține tradiționalul concert de Crăciun la biserica parohiei „Măieri I” din Alba Iulia, începând cu ora 17:30.

Corul de copii „Theotokos” are o activitate neîntreruptă de 32 de ani, timp în care a realizat 23 de turnee în 36 de țări din Europa, America, Australia și Asia. În prezent, corul este format din peste 100 de copii și tineri de la școli și licee din Alba Iulia și localități învecinate, repetițiile periodice desfășurându-se în fiecare zi de sâmbătă, în biserica parohiei „Măieri I” din municipiul nostru.

✧ Pr. Călin Bulac

Seară duhovnicească pe Valea Mureșului Superior

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, marți, 3 decembrie a.c., în localitatea Morăreni, județul Mureș, a avut loc un eveniment cultural de excepție organizat în cadrul Protopopiatului Ortodox Reghin de către Centrul cultural-catehetic și pastoral „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon” al Văii Mureșului Superior, coordonat de către părintele Sergiu Andone.

Evenimentul cultural-duhovnicesc organizat în perioada liturgică a Postului Nașterii Domnului

a debutat cu interpretarea a trei colinde de către grupul de tineri „Bucuria comuniunii” al parohiei Reghin – Apalina, condus de către părintele Vasile Fărcaș. Momentul a fost urmat de conferința părintelui Visarion Alexa din București, intitulată „7 cuvinte ale Iubirii”, după care a avut loc concertul de colinde și cântece de Crăciun susținut de Corala „Armonia” din Constanța, dirijată de către părintele arhidiaconul Iulian Dumitru.

La eveniment au luat parte peste 500 de persoane, dintre care amintim pe părintele protopop Va-

lentin Vârva, domnul dr. Florin Bengean, director al Bibliotecii municipale „Petrul Maior” din Reghin și președintele Despărțământului ASTRA din Reghin, și pe doamna Magda Bercea, directorul Filialei Crucea Roșie Mureș. Moderator al evenimentului a fost doamna prof. dr. Silvia Andone, director adjunct al Liceului „Vasile Netea” din Deda.

Manifestarea s-a încheiat cu o agapă creștină la care au participat toți invitații. Reușita evenimentului a constat în buna organizare, dar și în calitatea și prestigiul celor care au urcat pe scenă, persoane care au reușit să picure în sufețele și inimile celor prezenți mireasma sărbătorilor de iarnă. Centrul cultural-catehetic și pastoral „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon” al Văii Mureșului Superior mulțumește pe această cale primăriilor care s-au implicat în organizarea evenimentului, în mod special primăriei comunei Rușii-Munți, gazda acestei seri deosebite.

✧ Pr. Cosmin Maftci

Ediția a V-a a concertului caritabil „Dăruind, vei dobândi!”

Una decembrie reprezintă perioada inimilor deschise, în care fiecare suflet încearcă să fie pârtaș călătoriei spre Betleem, alăturându-se magilor și oferind daruri pentru trup și suflet. În acest context, Protopopiatul Ortodox Alba Iulia și un grup de artiști minunați, în colaborare cu Parohia „Platoul Romanilor” și Asociația „Emanoil”, au organizat și anul acesta tradiționalul concert de colinde cu scop caritabil, intitulat sugestiv „Dăruind, vei dobândi!”. Manifestarea a avut loc duminică, 8 decembrie a.c., începând cu ora 11:30, la biserica „Pogorârea

Sfântului Duh” din municipiul Alba Iulia.

Aflat deja la cea de-a cincea ediție, concertul caritabil este organizat anual în preajma sărbătorii Sfântului Ierarh Nicolae, iar în cadrul actualei ediții au participat următorii interpreți de muzică populară: Oana Carmen Bozga-Pintea, Gabriel Bucur și Adriana Șolea. Concertul se adresează celor care iubesc arta, colindul și practicarea virtuților, fiind dedicat celor aflați în stare de suferință. Scopul este exclusiv umanitar și vizează implicarea semenilor în viața și susținerea celor

ocroțiți în așezămintele sociale, de la copii cu dizabilități, la tineri, bolnavi sau vârstnici care au nevoie de căldura noastră sufletească și de darul nostru, fiecare ediție fiind destinată unui așezământ social.

Anul acesta, evenimentul este organizat pentru Casele de tip familial „Adolescența” și „Izvorul Tămăduirii” din cartierul Oarda de Jos, așezămintele care ocrotesc 24 de copii și tineri. Cele două centre sociale sunt coordonate de către părintele paroh Ioan-Mihail Dan. Evenimentul face parte din cadrul programului de activități din anul 2019, *An omagial al satului românesc*, desfășurându-se cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei. Mulțumim artiștilor, organizatorilor și participanților la eveniment și Îl rugăm pe Împăratul cerurilor să răsplătească pe toți binefăcătorii celor aflați în nevoi, care primesc pe această cale puțin din sufletul și din viața noastră, făcându-le sărbătorile mai liniștite.

✧ Pr. Teofil Slevaș

Evenimente

Vizite pastorale în protopopiatul Sighișoara

În zilele de 9 și 10 decembrie 2019, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a efectuat o serie de vizite pastorale în protopopiatul Sighișoara, fiind însoțit de părintele protopop Ovidiu Dan. În prima zi, lerarhul nostru a fost prezent la Ocolul Silvic din municipiul Sighișoara, instituție al cărei responsabil-șef este domnul ing. Ioan Diaconu. Adresându-se angajaților acestei instituții, lerarhul nostru le-a adresat cuvinte cu folos sufletesc, evidențiind totodată importanța activității pe care o desfășoară. De asemenea, făcând referire la natură, Părintele Arhiepiscop Irineu a subliniat faptul că existența și frumusețea acestora grăiesc despre slava și atotputernicia lui Dumnezeu. În continuarea itinerariului desfășurat în această zi, Chiriahul nostru a poposit în mijlocul a trei comunități parohiale din protopopiatul Sighișoara, respectiv în parohia Șoimuș, unde slujește părintele Aurel Oltean, în parohia Zagăr, păstorită de părintele Silviu Popescu, și în parohia Vișoara, unde slujește părintele Alin Gheorghită.

Întâistătorul Eparhiei noastre a fost întâmpinat cu multă emoție și bucurie în suflete de către credincioșii prezenți, majoritatea fiind îmbrăcați în costume tradiționale specifice zonei. Un moment deosebit a avut loc în parohia Zagăr, unde lerarhul nostru a fost întâmpinat de către un număr mare de elevi ai Școlii Gimnaziale din localitate. Îmbrăcați în straie populare, copiii au interpretat două colinde tradiționale, după care au fost binecuvântați de către Arhipăstorul nostru. Cu prilejul vizitelor întreprinse în cele trei comunități parohiale, lerarhul nostru le-a adresat celor prezenți cuvinte de folos și sfaturi duhovnicești, reliefând importanța deosebită a sezonului liturgic în care ne aflăm, a Postului Nașterii Domnului. De asemenea, Înaltpreasfinția Sa le-a oferit preoților îndrumări pastoral-misionare și administrativ-gospodărești, necesare pentru o bună organizare în cadrul parohiei.

✧ Pr. Oliviu Botoi

Prezență arhierească în parohia Luduș II, județul Mureș

Sâmbătă, 7 decembrie a.c., zi în care Biserica noastră face pomenirea Sfintei Mucenice Filoftea de la Curtea de Argeș, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, a fost prezent în mijlocul credincioșilor din parohia Luduș II, comunitate păstorită de către părintele protopop Lucian Voșloban și părintele Constantin Savu. Începând cu ora 17:00, în biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din oraș, Întâistătorul Eparhiei noastre a asistat la concertul de colinde

Marți, 10 decembrie, în cea de-a doua zi a itinerariului efectuat în protopopiatul Sighișoara, Arhipăstorul nostru a poposit la Unitatea de Pompieri din localitate. Părintele Arhiepiscop Irineu le-a adresat membrilor acestei instituții cuvinte de îmbărbătare și de folos duhovnicesc, evidențiind demnitatea și importanța misiunii pe care o au de îndeplinit. De asemenea, cei prezenți au interpretat o frumoasă colindă tradițională, în prezența lerarhului nostru. În continuare, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a fost prezent la Școala Gimnazială „Aurel Mosora” din Sighișoara, unde s-a întâlnit cu elevii acestei instituții de învățământ. Lerarhul nostru le-a adresat tinerilor învățăcei cuvinte duhovnicești, îndemnându-i să trăiască o viață în acord cu învățătura lui Hristos, Mântuitorul fiind Modelul Suprem pe Care trebuie să Îl urmărim. De asemenea, în ultima parte a itinerariului acestei zile, Părintele Arhiepiscop Irineu a fost prezent în mijlocul credincioșilor din parohia Hetiur, păstorită de către părintele Marcel Cristureanu, după care a poposit la Casa de tip familial „Sfântul Ierarh Nicolae” din parohia Cris, comunitate aflată sub oblăduirea părintelui paroh Bogdan Culici.

În cuvântul rostit la finalul vizitelor pastorale întreprinse în protopopiatul Sighișoara, Arhipăstorul nostru a spus: „În aceste două zile, am vizitat sate și instituții publice, unde am întâlnit preoți, enoriași și oameni din diverse categorii sociale. Tuturor le-am oferit sfaturi practice, îndemnându-i să-L pună pe Hristos pe primul loc în viața personală, pentru că de El depind nu numai existența efemeră pe acest pământ, ci însăși veșnicia noastră întreagă. Dragostea lor de Biserică și de aproapele, evlavia și omenia lor m-au impresionat profund și m-au edificat spiritual. Privindu-i și ascultându-i, am înțeles câtă dreptate avea Părintele Dumitru Stăniloae când zicea: «Noi, românii, suntem un popor iubitor de Dumnezeu și foarte cucernic, plin de armonie și plin de largime»”.

✧ Dorin Grama

» continuare din pag. 1

Pastorală la Nașterea Domnului

Raportându-ne cuviincios la Cel născut în peșteră, noi, creștinii, urmăm pilda de afecțiune tandră a Preasfintei Fecioare Maria și pilda de fidelitate smerită a Dreptului Dulgher Iosif. Ascultând cântarea îngerească: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu!”, noi primim îndemn să-I mulțumim Tatălui ceresc „în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești” (cf. Col. 3, 16). Privind la păstori care vin să-L vadă pe Păstorul Cel Bun și, apoi, vestesc minunea, noi primim îndemn de a răspândi vestea mântuirii, „Evanghelia lui Dumnezeu” (I Tes. 2, 8). Gândindu-ne la *Darul Cerului* făcut pământului, simțim chemarea de a ne preda integral Celui Ce ne-a zidit și ne-a mântuit.

Iubiți credincioși,

Au trecut două mii de ani de când Fiul lui Dumnezeu, smerindu-Se pe Sine, S-a lăsat culcat în ieslea Betleemului pentru a fi în maximă apropiere de noi și a nu ne strivi cu majestatea Sa. Din nefericire, astăzi, noaptea negării lui Dumnezeu a co-

borât asupra lumii, iar gerul răzvrătirii împotriva Legii divine face din omenire un imens deșert. Violența și focul urii aduc moarte asupra creației, iar războaiele, rebeliunile și distrugerile umplu de lacrimi și de sânge căile multora. Toate acestea se întâmplă pentru că oamenii se agață de supraestimare, prestigiu, mândrie și popularitate, prin care Satana lucrează cu succes în „fiii neascultării” (Gal. 5, 6). Acest dușman feroce ne împiedică să-I facem loc Domnului în suflete, pentru ca, astfel, să ne ofere toate darurile aduse de El pe pământ, în acea noapte stelară, când „îngerii cântau, păstori fluierau și cu toți se bucurau”.

Prin coborârea Sa mântuitoare, Hristos a legat pământul cu cerul și pe omul mărginit cu Dumnezeul nemărginit. Dacă dorim să ne fie bine pe plan personal și social, atunci să ne apropiem de Iisus cu natura noastră arogantă și cu toată mândria noastră păcătoasă și să le punem pe acestea în ieslea Sa. În acel moment, Pruncul Sfânt ne va elibera de orice îngâmfare și pervertire și ne va face asemenea cu El, Care a zis că Împărăția lui Dumnezeu aparține pruncilor (cf. Lc. 18, 16). Să ne împodobim, deci, cu atributele sau calitățile acestora, precum: smerenia, curăția, blândețea, sinceritatea, voioșia și încrederea. Astfel, vom redobândi splendoarea inocenței de copil, iar Mântuitorul va lua chip în noi, născându-Se în Betleemul inimii. Aceasta este bucuria senină a mântuirii, pe care doresc să o aveți, cu toții, de Crăciun, de Anul Nou și întotdeauna.

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Obiceiul colindului la Hetiur

Învecinarea Hetiurului cu vechia cetate săsească a Sighișoarei, trecerea de la un stăpân la altul și consecințele unei atitudini total intolerante din partea acestora au făcut ca localnicii să se strângă cu mare încredere în jurul Bisericii, aceasta fiind considerată singurul sprijin pentru populația românească din Transilvania.

În vechime, după începutul postului Crăciunului, se organizau repetiții cu toți bărbații și tinerii care făceau parte din ceată. Se pune un mare accent pe învățarea corectă a colindelor, atât din punct de vedere al melodiei, cât și al textului. Cetele de colindători aveau un conducător, numit *primarul feciorilor*, care îi supraveghea și avea grijă ca pe parcursul colindatului să nu se producă incidente necorespunzătoare.

Înainte de plecarea bărbaților la colindat, seara, în Ajunul Crăciunului, participau cu toții la vecernie, unde, după slujbă, era rostită o rugăciune specială pentru dezlegarea la colindat. Se cântau apoi două colinde în biserică, după care grupul pornea spre casa preotului. Aici ei erau cinstiți cu cele cuvenite, dar și cu bani, deoarece în noaptea de Anul Nou se organiza dezlegatul jocului în sat, iar banii erau necesari pentru muzică și chiria locului.

Semnul că se primeau colindătorii era poarta larg deschisă și lumina aprinsă în casă. Hetiurul

avea trei vecinătăți românești, organizate în general după rudenii, la distanță mare una de cealaltă, iar marșurile erau cântate pe drumul de la o casă la alta. La fiecare casă se cântau aproximativ două colinde, iar ceata de colindători trebuia să ajungă la toți locuitorii satului. Singurele case la care se cântau mai multe colinde erau cea a preotului și cea a primarului.

Obligativitatea de a-i colinda pe toți era atât de mare, încât, într-un an, când colindătorii nu s-au mai dus la un pâlț de case foarte îndepărtate, a doua zi au fost dați afară din biserică și trimiși să colinde și pe sătenii din acel loc.

A doua zi, de praznicul Nașterii Domnului, la ora 10 dimineața, toți feciorii veneau la biserică, unde luau parte la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. Apoi, colindau în fața stranei pentru așa-numita dezlegare a colindului din prima zi de Crăciun.

Se poate observa complexitatea obiceiului și organizarea desăvârșită a acestuia, precum și marea responsabilitate de care dădeau dovadă colindătorii. Remarcăm, astfel, vechimea acestui obicei, care a dus la stabilirea unor reguli foarte precise și la asumarea unui rol hotărâtor al acestei tradiții în cadrul obștii.

Pr. Marcel Cristurean

Plimbare prin Bizanț (XV) Palatul Daphne

La răsărit de Moscheea Albastra a modernului Istanbul, se afla în perioada bizantină Palatul Daphne. Acesta se ridica pe o colină și avea trei intrări: dinspre piața Augusteum, dinspre Hipodrom și dinspre tricliniumul celor nouăsprezece paturi. În spațele absidei Palatului Chalke, era o galerie lungă pe întreaga latură a Hipodromului, spre sectorul Palatului Daphe. De aici se putea intra în biserica „Sfântul Mucenic și Arhidiacon Ștefan”, unde se cununau și se încoronau împărătesele bizantine. Din această galerie, după încoronare, împărătesele primeau ovațiile mulțimii din Hipodrom. Palatul Daphne avea două etaje: sălile parterului erau folosite pentru diferitele servicii ale casei imperiale, în vreme ce la etaj se găseau o parte din apartamentele imperiale.

De la galeria amintită, împăratul se îndrepta spre micul Palat Ka-

tisma, care se deschidea înspre Hipodrom. De aici avea posibilitatea să intre în loja ce împrumutase numele palatului, de unde urmărea jocurile și cursele de care din Hipodrom. În Palatul Katisma, ca în toate palatele bizantine, se găseau săli bogat decorate cu mozaicuri, având diferite destinații: protocol, vestiar, servirea mesei sau camere pentru gărzi. Aici, împăratul își schimba veșmintele imperiale cu altele potrivite asistării la jocuri. Toate galeriile erau decorate cu mozaicuri, scene din victoriile împăraților, scene de vânătoare, curteni în adorație și multe statui. Pentru a ne face o imagine, putem realiza o comparație cu galeriile Muzeelor Vaticanului. Intrarea spre Hipodrom era închisă de o poartă grea de fier, în semn de precauție pentru desele revolte ale constantinopolitanilor. Această poartă de fier și-a dovedit utilitatea în timpul revoltei Nika, din luna ianuarie a anu-

lui 532, când Împăratul Justinian era pe punctul de a-și pierde tronul. Amplasamentul Palatului Katisma și o parte din Daphne e ocupat azi de Moscheea Alabastră. În spatele edificiilor Palatului Daphne, alături de grădini, spre mare, exista un manej și un hipodrom acoperit, pentru uzul exclusiv al împăratului și al familiei sale.

Din fericire, unele mozaicuri ale Palatului Daphne s-au descoperit la răsărit de Moscheea Alabastră, loc unde s-a deschis un Muzeu al mozaicurilor, în zona noului bazar Arasta. În afara acelor, se mai pot vedea astăzi resturi ale Palatului Bucoleon și ale Palatului Magnor. O capelă imperială este bine conservată în subsolul unui magazin, în timp ce pe multe străduțe din fosta arie a Marelui Palat se pot remarca frânturi de ziduri bizantine, pe lângă care turiștii neavizați trec cu nepăsare.

Prin dorința lor de lux și de grandoare, împărații primelor secole au sfințit fiecare bucățică de pământ din inima capitalei lor, i-au conferit un sens exaltat și o esență inimitabilă. Prin sensul frumosului și prin nestăpânirea patimilor spre lux, ei au convertit natura darnică a Bosforului în ceva metafizic.

» continuare în următoarele numere

Pr. Cornel Marcu

Părintele Albin-Dorin Toderic, vrednic slujitor al lui Hristos

La 20 martie 1949, pe valea Mureșului superior, în localitatea Vătava, jud. Mureș, dintr-o familie de țărani oieri s-a născut pruncul Albin-Dorin, ca fiu al lui Ioan și Valeria Toderic. În vara aceluiași an, noul născut a rămas orfan de tată, la vârsta de trei luni, în urma unui grav eveniment petrecut în comună, fiind înfiat de către bunicii săi, Nistor și Zamfira.

La vârsta de șapte ani, Albin-Dorin Toderic a început cursurile la Școala Gimnazială Vătava, absolvind șapte clase primare în anul 1956, după care s-a înscris la examenul de admitere la Liceul Teoretic din localitatea Deda. A urmat cursurile acestui liceu vreme de doi ani, după care s-a transferat la Liceul Teoretic „Petru Maior” din Reghin, promovând examenul de bacalaureat în anul 1967. În perioada următoare s-a înrolat în armată, împlinind stagiul militar vreme de un an și patru luni.

După armată, în vara anului 1969, a susținut examenul de admitere la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu, fiind admis. După patru ani de studenție, 1969-1973, a susținut examenul de licență la catedra de Noul Testament, având ca temă *Faptele Mântuitorului nostru Iisus Hristos*.

În anul 1973, s-a căsătorit cu tânăra Elena Haja, iar în anul 1974 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Stânceni, cu filia Ciubotani, protopopiatul Reghin. Cu binecuvântarea lui Dumnezeu, tânăra familie a trăit bucuria nașterii de prunci buni, Monica-Valentina și Ciprian-Tiberius. Timp de patru ani, a ostentat atât pe tărâm duhovnicesc, cât și pe tărâm administra-

tiv-gospodăresc. Pe lângă activitatea pastorală, sub conducerea tânărului preot, au avut loc lucrări de electrificare a bisericii parohiale din Meștera și lucrări de împrejmuire a bisericii și a cimitirului parohial, precum și lucrări de îmbunătățire la casa parohială și la anexele acesteia.

În anul 1978, familia preotului s-a transferat în parohia Hodac, protopopiatul Reghin. Și aici, activitatea administrativă a părintelui a fost una rodnică. Au fost pictate cele două biserici parohiale în tehnica *fresco*, a fost schimbat vechiul acoperiș al bisericilor cu tablă cutată și în anul 1990 au fost sfințite de către Preasfințitul Andrei, pe atunci Episcop al Alba Iuliei. Pentru toate aceste osteneli, ierarhul i-a acordat rangul de *iconom-stavrofor*.

În anul 1994, la praznicul „Intrarea în biserică a Maicii Domnului”, părintele Albin-Dorin Toderic a fost transferat la parohia „Petru Maior” din Reghin, unde, împreună cu părintele Ilie Damian, a finalizat lucrările de înălțare a noii biserici parohiale cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”. După confecționarea iconostasului din stejar sculptat și finalizarea lucrărilor de pictură în tehnica *fresco*, executate de către maestrul Nicolae Gavrilean din Gura Humorului, în anul 2000, a fost sfințit noul lăcaș bisericesc de către Preafericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Pentru toate aceste osteneli, Preafericitul Părinte Patriarh a acordat celor doi preoți distincția *Crucea Patriarhală*.

În dorința de a avea o biserică mai aproape de locuințele lor, la cererea credincioșilor din cartierul Unirii, municipiul Reghin, în anul

2001, a avut loc rearondarea parohiei „Petru Maior”. În anul 2002, la 1 septembrie, a fost așezată piatra de temelie pentru noul lăcaș de închinare. După obținerea autorizației de construcție, în anul 2004, au demarat lucrările de construcție a bisericii pe fundație de beton și zid de cărămidă, cu învelitoare de țiglă metalică. În anul 2013, au început lucrările de pictură interioară de către pictorul Cristinel Miron. Pentru executarea și finalizarea lucrărilor de înălțare și înfrumusețare a sfintei biserici, credincioșii din parohie au participat activ. Pe lângă contribuțiile benevole ale credincioșilor, au fost și sponsorizări din partea unor instituții. După ce pictura interioară a fost executată în proporție de 95%, a sosit vremea depunerii sabiei „cu care lupta cea bună s-a luptat”, iar în anul 2016, preotul Albin-Dorin Toderic s-a pensionat. Pentru toată slujirea, osteneala sa și a întregii familii, îl felicităm și îi dorim sănătate, ani mulți, bucurii sufletești și răsplată de la Hristos-Domnul.

Pr. Valentin Vârva

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Care este rolul ierarhiei bisericești și ce diferență există între hirotonie și hirotesia?

Ca în toate religiile, și în creștinism există slujitori ai cultului, adică persoane special alese și rânduite pentru îndeplinirea îndatoririlor rituale. În religia creștină, ei fac parte din ceea ce numim cler sau ierarhie bisericească. Această ierarhie cuprinde trei trepte: arhieriei, preoți și diaconi. Aceștia constituie ierarhia superioară, pentru că în cult există și o ierarhie inferioară care cuprinde ipodiamonii, citeții, cântăreții și alții.

Sfânta Scriptură ne arată că Mântuitorul Hristos, dorind ca opera Sa de mântuire adusă întregului neam omenesc să fie cunoscută peste veacuri și roadele ei să fie însușite de fiecare dintre noi, și-a ales doisprezece apostoli, pe care i-a luat din mulțimea celor care-L urmaseră. Pe aceștia, Mântuitorul Hristos îi investește cu puterea Duhului Sfânt, chiar în prima zi a învierii Sale din morți, seara când, stând în mijlocul lor, le-a zis: „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi... Și suflând asupra lor, a zis: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute” (In. 20, 21-23). Mântuitorul le dă putere și îi trimite în lume, precum și El a fost trimis în lume de către Tatăl. Este momentul culminant al îmbrăcării apostolilor cu puterea Duhului Sfânt spre slujba apostoliei pentru care îi chemase.

De la început, trebuie să spunem că treptele ierarhiei se primesc printr-o slujbă specială de sfințire, care se numește *Taina Sfintei Hirotonii*; actul sfințirii în sine se numește hirotonie, iar slujba este oficială numai de arhieriei, nu și de preoți și diaconi. Un arhieriu este hirotonit de către trei arhieriei, iar preotul și diaconul sunt hirotoniți de către un arhieriu.

Arhieriu este persoana sfințită care deține puterea bisericească, adică învățătoarească, sfințitoare și de conducere, în deplinătatea ei. Toți arhieriei sunt egali între ei sub aspectul deținerii și exercitării puterii bisericești, deosebindu-se doar din punct de vedere administrativ. În acest sens, în administrația bisericească există mai multe trepte ale arhieriei: episcop, arhieriscop, mitropolit și patriarh.

În limbajul teologic în general și în cel liturgic în special, sunt folosiți doi termeni care adesea sunt confundați de către cei care nu le cunosc semnificația. Este vorba de *hirotonie* și *hirotesia*. Deși etimologic ei sunt apropiați sau înrudiți, totuși, ei se deosebesc fundamental.

A hirotonii înseamnă a „întinde mâna”, iar *hirotonia* este slujba prin care se dă sau se transmite Taina sau slujirea preoției. Hirotonia se oficiază prin întinderea sau punerea mâinilor episcopului pe capul candidatului la preoție, invocând și transmițând puterea Duhului Sfânt asupra lui. La început, întinderea mâinilor mai însemna și „votare” sau „alegere”, căci candidații pentru preoție se alegeau prin votare sau ridicare de mâini, alegere care era confirmată de către episcop tot prin întinderea sau punerea mâinilor, adică prin actul sfințirii. Termenul de hirotonie indică, prin urmare, slujba Tainei consacrării clericilor. Prin aceasta are loc consacrarea candidaților pentru treptele clerului superior, și anume sfințirea în treptele de diacon, preot și arhieriu sau episcop.

Cât privește cel de-al doilea termen, de *hirotesia*, el înseamnă punerea mâinilor, adică tot o slujbă, de obicei mai scurtă decât hirotonia, constând mai ales dintr-o rugăciune prin care se acordă una din treptele clerului inferior: cea de cântăreț sau citeț și de ipodiamon, adică o treaptă inferioară celei de diacon și care nu reprezintă în biserică o funcție sacramentală. În trecut, și cântăre-

ții, ca și ipodiamonii, purtau o rasă preoțească și primeau o consacrare în cult. Astăzi, această consacrare o primește numai ipodiamonul, cântărețul aparținând stării laicului. În bisericile de limbă greacă, ei primesc încă această consacrare.

Tot prin hirotesia se primește și unul din rangurile onorifice care se oferă slujitorilor pentru merite deosebite pe tărâm pastoral (*sachelar*, *iconom* și *iconom-stavrofor* – pentru preoții de mir, și *sincel*, *protosincel* și *arhimandrit* – pentru preoții monahi), ca și una din funcțiile bisericești administrative (*protoiereu*, *consilier*, *stareț* sau *egumen*). De asemenea, prin hirotesia se încredințează și calitatea de duhovnic, care nu este un har special, ci îndreptățirea de a administra Taina Spovedaniei.

Așadar, între hirotonie și hirotesia este o mare deosebire: prima este o Taină (una din cele șapte), iar a doua este o binecuvântare. Prin Taina Hirotonei se transmite un har deosebit, în timp ce, prin hirotesia, o împuternicire administrativă.

Atât hirotonia, cât și hirotesiile se săvârșesc numai de către episcop, prima în altar, în cadrul slujbei Sfintei Liturghii, celelalte în afara altarului, la momentele îndăinate.

Nicolae D. Necula, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, Editura Europartner, București, s.a., p. 166-170.

Poesis - Poesis - Poesis

Întru mila Ta cea mare
de Cornelia Cernat
Alba Iulia

Întru mila Ta cea mare,
Doamne, Dumnezeu meu,
Îndură-Te și de mine
Cercetând sufletul meu.

Curățește-mi-l de patimi,
De pofte, de orice păcat,
Și mă fă, Doamne Iisuse,
Copilul Tău cu adevărat.

Doamne, Tu le poți pe toate
Prin înțelepciunea Ta,
Te rog, Doamne, dă-mi puterea
Să pot face voia Ta.

Cu lacrimi de recunoștință
Doamne, vin să-Ți mulțumesc,
Că-n lucrarea Ta cea Sfântă
Și pe mine m-ai ales.

M-ai chemat din lume, Doamne,
Ca să Te binevestesc,
Cu cuvântul și cu fapta
Celor ce nu Te cunosc.

Ca să știe lumea-ntreagă
Cât de mult Tu ne-ai iubit,
Căci pentru-a noastre păcate
În chinuri groaznice ai murit.

Ca oricine crede-n Tine
Să nu piară osândit,
Ci să vină la viața
Veșnică ce-ai pregătit.

Căci n-ai voit, Doamne Iisuse,
Moartea vreunui păcătos,
Ci fiecare să se-ntoarcă
Să-Ți slujească credincios.

Singur omul e de vină
Dacă nu e mântuit,
Căci n-a voit ca să primească
Jertfa ce s-a dăruit.

Ține, Doamne, în putere
de Rafila Moldovan
Idicel-Sat, jud. Mureș

Ține, Doamne, în putere
Omul ce dă mângâiere,
Celui cu mintea înțeleaptă
Și câștig cu muncă dreaptă.

El iubeste cu căldură,
Pe Dumnezeu nu-L înjură,
Nimănui nu-i poartă ură,
De la nimenea nu fură.

Trăiește cu munca lui
Sub căldura soarelui,
Pe fața pământului
Mulțumește Domnului.

Făcând mereu fapte bune,
Trăiește în rugăciune,
Numa-n Dumnezeu se-ncrede,
Pe cel necăjit îl vede.

Trăiește cu-n singur sper,
Are sprijinul în cer,
Spre calea cea luminată
Iubit de cerescul Tată.

Trăind pe acest pământ
Poartă numele de sfânt,
Crede-n Cel mântuitor,
Și-i mereu biruitor.

Cel ce-i cu credință mare
Scapă de la închisoare,
Dumnezeu l-a judecat
Că este nevinovat.

Cartea lunii

Identitate și interferențe spirituale în lumea de azi. Conferințele din tabăra de toamnă „Părintele Teofil Păraian”

Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 444
Anul: 2019

Sacrificarea porcului în tradiția populară românească

Tot în această zi, este cinstită în popor o divinitate locală, care guvernează cu prezența și puterea ei întreaga zi, *Ignat* sau *Sfântul Ignatie*, despre care vom vorbi mai în detaliu la momentul potrivit.

2. După cum spuneam și mai sus, porcul a jucat un rol important în mitologia vechilor popoare. În Grecia antică, el o reprezenta pe zeița Demeter (a agriculturii și a recolteilor) și era considerat o întruhipare a „spiritului grăului”. Zeița budistă *Marici* era purtată într-o caleașcă trasă de porci, iar celții aveau chiar un zeu al porcilor, pe *Moccus*. Însă, același animal, la unele popoare, era considerat ca fiind impur și, de aceea, egiptenii porcari nu puteau intra în templu, iar o familie care se respecta nu își căsătorea fata cu un băiat din neamul porcilor. De asemenea, legea mozaică și evreii consideră porcul un animal necurat, a cărui carne nu poate fi consumată (cf. Lev. 11, 7-8), interdicție care a fost preluată și de către lumea musulmană. Creștinismul, însă, a anulat interdicția culinară mozaică ce se referea, printre altele, la necurăția porcului și a cărnii sale. Însă, de-a lungul timpului în gândi-

rea colectivă și în literatură, porcul a fost asociat cu dezgustul, mizeria și îmbuibarea culinară irațională, percepție care s-a păstrat până astăzi. În spațiul românesc, în schimb, porcul a primit o caracteristică specială. Acest animal domestic este văzut ca o parte integrantă, chiar nelipsită, a gospodăriei țaranului român, care se hrănește cu resturile de la masa stăpânilor lui. Astfel, în funcție de calitatea și frumusețea „grăsunului” sacrificat de Crăciun, se poate vedea bogăția gospodăriei și hărnicia țaranului. Cu alte cuvinte, a fost ales porcul pentru sacrificare, tocmai pentru că el reprezintă și întruhipează bunăstarea și rodnicia unui întreg an agricol care se încheie de Crăciun.

3. Mulți etnologi și folcloriști sunt de părere că Ignat este o veche zeitate solară care a devenit subiectul unor povestiri autohtone, ce se spun înainte de a sacrifica porcul. De asemenea, unii specialiști consideră că acest nume provine de la *ignis*, care în limba greacă înseamnă *foc*, de unde și obiceiul pârjolirii porcului. Trebuie să precizăm că nu există nicio legătură notabilă între Ignat, divinitatea din panteonul românesc, și Sfântul

Ignatie al Antiohiei, martirizat în timpul lui Nero și sărbătorit de Biserica în aceeași zi.

Ritualul sacrificării *râtanului* este unul complex și care urmează o serie de pași bine stabiliți. Încă din seara zilei de 19 decembrie sau chiar în ziua de 20 decembrie, înainte de răsărit, se spune *Povestea lui Ignat*. Cea mai răspândită versiune a acesteia îl are ca și personaj principal pe un țaran pe nume Ignat, care și-a omorât tatăl din greșală cu secura, în timp ce sacrificau porcul. Un preot îl pune să își ispășească pedeapsa în calitate de luntraș, ca mai apoi să se bucure de iertarea păcatului și de o călătorie, care pare nesfârșită, poate spre sfințenie, alături de Dumnezeu și de Sfântul Petru. Țăranul român este de părere că această povestire îl liniștește pe porcul care visează, în această noapte, că va fi sacrificat. În dimineața zilei de Ignat, locul ales pentru ritualul sacrificial trebuie purificat cu apă sfințită și tămâie. Mai apoi, porcul este sacrificat, iar în acel moment, toți cei mișcați trebuie să se îndepărteze pentru a nu prelunge agonia animalului. După aceea, copiii trebuie să încalece porcul (pentru a nu se altera carnea până la Crăciun)

și să își murdărească obraji cu sânge pentru a fi sănătoși. Pârjolirea este și ea făcută cu atenție, folosindu-se paie secerate în vară și păstrate special pentru acest moment. Folcloristul Artur Gorovei ne spune că înainte de a se începe tranșarea animalului, se crestează o cruce pe ceafa acestuia și se presară sare pentru ca sacrificiul și carnea să fie primite de Dumnezeu. Considerăm că nu mai trebuie să menționăm toate etapele pregătirii cărnii animalului pentru consum, pentru că ele sunt prezentate în detaliu de către etnograful Tudor Pamfile, în lucrarea *Industria casnică la români* (București, 1910, p. 53-56). În final, întregul eveniment al sacrificării porcului de Ignat se încheie cu așa-numita *pomană a porcului*, din care se înfruptă toți cei prezenți.

Ziua de 20 decembrie are în centru sacrificarea porcului și o sumedenie de ritualuri și de credințe secundare, dintre care le vom menționa doar pe cele mai importante. Se crede că Ignat are și o latură malefică, el fiind cel care ia sufletul porcului, dar și a unui om, pe care îl alege dintre cei care cutează să muncească în această zi. Astfel, interdicția de a nu

se lucra este ținută cu sfințenie și de frica *Înătoarei*, o zeitate mitică ce le pedepsește pe femeile care torc în ziua de Ignat. De asemenea, cei care nu sacrifică un porc de Ignat trebuie să înțepie creasta unei găini negre; nu se concepe ca cineva să nu vadă sânge în ziua de 20 decembrie. Femeile însărcinate țin și ele Ignatul, pentru a da naștere unor copii sănătoși. Tot acum, femeile macină grâu, pentru ca în ajunul Crăciunului să pregătească niște turte, numite *cârpele Domnului*, ce se mănâncă cu miere și nuci. Evident că mai sunt și ale detalii legate de ziua de 20 decembrie, dar din lipsă de spațiu am surprins doar cele mai importante părți ale evenimentului sacrificial.

Concluzionăm, spunând că ritualul sacrificării porcului, în esență, are un simbolism aparte și complex, amintind de „jertfele aduse în antichitate zeităților care apăreau și dispăreau, se nașteau și mureau în perioadele de înnoire a timpului calendaristic” (Ion Ghinoiu, *Sărbători și obiceiuri românești*, București, Editura Elion, 2003, p. 138).

Andrei Motora

Glaspul Evangheliiei

Ce bine ar fi, dacă fiecare dintre noi ne-am alătura „grupului fericit” al acelor care se află constant de partea cea bună a lumii. Dacă ne vom sublima viața prin dăruire și amplitudine morală, prin grațitudine, prin lucidizare și smerire, printr-o mare capacitate de fidelitate și responsabilitate. Chiar dacă oameni suntem și chiar dacă mereu ne confruntăm cu ceva, chiar dacă nu întotdeauna „conturul” social, material, estetic, moral, religios, psihologic, la care aspirăm se înscrie în clasa „modele”. Dar cine mai este model demn de urmat azi, care certitudine este mai consistentă și mai prezentă și mai operantă și mai familiară și mai cinică, ca incertitudinea? Care principiu face, azi, „jocurile” în societate, mai abilitat ca propriul interes, ca politica clientelară, ca ritualizarea complicităților? Cine, azi, nu pomenește de Dumnezeu și nu și aservește Biserica (și) în scopuri dintre cele mai puțin onorabile? Și totuși, cât de fascinantă rămâne zona miracolului, cât de imperativ drumul vieții, cel curat, simplu, normal, drept, direct (...) Frumosul și minunea oricărui început în *Legea lui Dumnezeu* înseamnă să ne învrednicim să-i vedem, cu ochii sufletului, rugându-se, pe „rugătorii cerești”, cei care asta cer mereu pentru noi, pământeni: credința să ne fie curată și tare, și atunci vedem un rost sfânt în ceea ce pentru ignoranți pare un fără de rost;

tocmai, pentru că purtăm cu noi și trăim, în toată vremea, în și cu „biserica din inimi”; iar practicarea virtuții, ca și chip al credinței și inimii încredințate, va să fie decizia noastră interioară și redută morală greu de biruit.

Duminica dinaintea Botezului Domnului (Ev. Marcu 1, 1-8);

Duminica după Botezul Domnului (Ev. Matei 4, 12-17);

Duminica a 29-a după Rusalii (Ev. Luca 17, 12-19);

Duminica a 32-a după Rusalii (Ev. Luca 19, 1-10);

„Firil” generic al celor două pericope este *botezul și porunca pocăinței*, spre iertarea păcatelor (...). Dar ce mare provocare, poruncă, condiție, încercare, binefacere, privilegiu, ocazie, bucurie, probă de înțelepciune, este pocăința? (...). Este limpede că fiecare dintre noi aspirăm la a denunța tot ceea ce este rău, urât, prihănit, greșit așezat, poate rebel, poate „necopt”, în noi. După cum, la fel de adevărat este că nu prea știm să ne „exprimăm”, să ne eliberăm, iată, „să luăm distanță”. Ceea ce face, din noi, niște nefericiți. Pentru că, după cum se confesează și Gabriel Liiceanu, nu o dată, trebuie să ne terifieze „spaima cârnii” și sfâșierea la limita suportabilității a sufletului, să ne detașăm de ființe și situații care și-au „însușit părți din noi”, să riscăm „să ne destrăptăm”, „să nu mai facem față

remușcărilor” și asediului conștiinței pentru a dori „să ne adunăm din nou”. Iar dacă acest lucru va fi să se întâmple în Taină, în *Taina Pocăinței* (a Mărturisirii, a Spovedaniei), ei bine, asta înseamnă re-naștere, alegere salvifică, clipă astrală.

Odată intrat și salvat de miracolul pocăinței, penitentul trebuie să știe că (și) ceea ce va urma nu va fi tocmai ușor, dimpotrivă. Tot ceea ce trebuie îndeosebi să facă este să nu-l prea „deranjeze” pe Dumnezeu, să fie, mai ales, discret și „abandonat” în iubirea Preamilstivului, să persevereze în asumarea faptelor și a credinței, să fie cu totul încredințat și convins că finalmente totul se va „alimenta” de o irepresibilă putere de regenerare și consistență mistică. Totul va fi un „canon” estetic, moral, afectiv, cognitiv care va iradia și va contura încă un suflet mântuit. Cu condiția, absolută, de a nu se insinua și a nu cărți în cauze care aparțin Dreptului Judecător (...) Omul schimbat prin *fenomenul* unic al (po)căinței își ferește viața grație prezenței și apotropiei harice perpetue, și devine *caloian* și *calofil* și *calofor* – practicant, adică, al „treimei” frumosului și binelui, „omul cel tainic al inimii”, în numele și pentru cauza sfântă a lui Hristos; și, chiar dacă pocăința cea mare, cea curată, cea a smereniei asemănătoare *jertfei*, se întâmplă treptat, ei bine, tocmai asta este minunea – ne eliberăm câte puțin de vâluri-

le, tot mai ponosite, cu toate sulemenile și prețiozitatea lumească, până atunci, ale falsei noastre identități morale.

Nouă dintre cei zece bolnavi, vindecați de lepră, s-au dovedit a fi niște nemernici și nerecunoscători și doar *unul* – culmea, considerat de un alt neam: citește de condiție inferioară – și-a probat noblețea sufletească, a apreciat și recunoscut, ca atare, actul de mare milostivire și puterea, cu adevărat dumnezeiască, a Celui ce a făcut atâta bine. Cât privește persoana și profilul moral al lui Zahau Vameșul, ei bine, în această cauză între judecata omenască și cea a lui Iisus, *distanța este enormă*; niciodată, nimeni nu va putea găsi vreo corespondență.

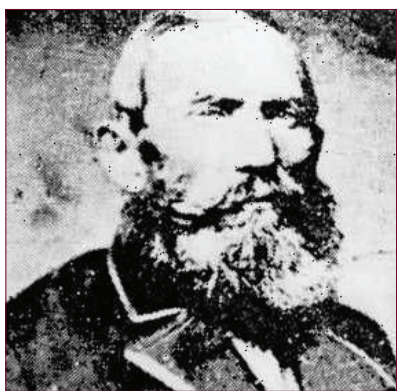
În fapt, generozității și majestății dumnezeiești, se contrapune nerecunoștința celor nouă leproși și murmurul și *cârteala de tip ipocrit* a acelor care l-au „taxat” pe Fiul lui Dumnezeu, pentru că, chipurile a intrat să găzduiască la un păcătos. Iată, ne confruntăm aici cu o nedreaptă „judecată de sine”, cu o crasă „grosolanie”, cu o „dușmănie a libertății și demnității”. Totul, în antiteză cu gestul „punerii sufletului pe masă” din partea leproșului cu bun simț și a lui Zahau. Cu respectul de sine, care, finalmente naște „respectul de alții”, respectarea și recunoașterea demnității. Este, dacă vreți, proba acerbei dispu-te a falsei conștiințe, a trufiei și conștiinței impure, cu acel tip al

conștiinței redresate, al conștiinței venită în fire, al conștiinței pe cale să devină pură, al conștiinței smerite (...). Este confruntarea semețului, a învârtosului, a ingraturului cu tipul de om care alege (po)căința și care, bineînțeles, își va pune și sufletul și inima și mintea și totul pe „masă” iubirii și credinței. Pentru că și sufletul poate să doară și chiar doare, poate să plângă și chiar plânge, poate să sângereze și chiar sângerează; pentru că sufletului și inimii le este dat să poarte „pietrele grele” care fac din viață nu tocmai partea dinspre speranță și frumos a duratei noastre.

Pentru că și sufletul, nu numai chipul, se crispează de ură și ingratitudine, pentru că și inima bate și de bucurie, ca și de insidie de a nu fi putut „înfunda” pe cineva. Ce bine este, însă, că până la urmă, sufletele și mințile și inimile au șansa „exercițiului sanitar”, a întâlnirii cu „adevărurile tari”, a petrecerii în splendoare și bucurie, a recuperării (...). Pentru că, iată, existăm unii cu alții, că „nu chiar ne sfășiem unii pe alții”, că putem „face față lehamitei”, și chiar ne este îngăduit „să ne mimăm, măcar, iluziile”. Or, asta înseamnă un fel de miracol; după cum, tot un fel de miracol este și faptul că, iată, *Bunul Dumnezeu ne îngăduie să luăm (și) din viață doar atâta cât putem să ducem*. Pentru că ceea ce este mai mult, frizează eroismul și de asta au parte numai aleșii.

 Pr. Iosif Zoica

Aurarul Mihail Grita și conștiința unui om

Doresc să readuc în memoria colectivă imaginea unui mare român, care a contribuit masiv, prin resursele sale materiale și spirituale, la păstrarea identității de neam, într-o perioadă în care răvălugul dezrădăcinării românilor din Transilvania părea de nestăvilit, și anume, aurarul Mihail Grita din Roșia Montană.

Provenit dintr-o veche familie de italieni ajunsă aici în căutarea mult-răvnitului aur, Mihail Grita, un român creștin-ortodox, a devenit, la începutul secolului al XIX-lea, cel mai mare proprietar de mină din Roșia Montană. Despre el, unii spun că ar fi urmaș al vechilor coloni romani, iar alții atribuie venirea familiei sale undeva în perioada medievală.

Istoria ne arată că în jurul anului 1700, s-a produs dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania și unirea acesteia cu Biserica Romei. Astfel, în această zonă apare Biserica Română Unită cu Roma, cunoscută sub denumirea de Biserica Greco-Catolică. Românii, în marea lor majoritate, oameni simpli și fără carte, au aflat abia

după patru decenii, odată cu predicile părintelui Visarion Sarai, că au fost, mai mult sau mai puțin cu voia lor, uniți cu Roma. Acest fapt a dus la o adevărată revoltă populară, cu temei religios, culminând cu răscoala românilor din zona Abrudului și a Zlatnei, condusă de către călugărul Sofronie de la Cioara. În rezistența lor, românii se luptă nu pentru ziduri, ci pentru ale spiritului. Astfel, de pildă, în buciurmănele Apusenilor, unde din cele șase sate doar într-unul s-au găsit uniți, românii îi scriu Împărătesei Maria Tereza: „Noi suntem gata să lăsăm biserica, la porunca majestății voastre, preotului unit, dar, mai bine ne pustiim și pribegim decât să ne ținem de preotul unit!”.

La Roșia Montană, recensământul lui Bukow din anul 1761 menționează 16 familii greco-catolice și 739 de familii ortodoxe. Cu toate acestea, singura biserică ortodoxă din Roșia Montană, cu hramul „Pogorărea Duhului Sfânt”, a fost trecută, prin ordin imperial, în anul 1771, la cultul greco-catolic, împreună cu preotul de atunci Petru Dib. Astfel, românii ortodocși de aici s-au trezit fără biserică, iar cel care avea să le readucă bruma de speranță în suflute a fost tânărul Mihail Grita, care împreună cu părinții lui, Gheorghe și Rafila, au ridicat, la Roșia Montană, în 1781, cu eforturile lor financiare, impresionanta biserică ortodoxă cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Cert este că până la anul 1781, credincioșii ortodocși din Roșia Montană nu aveau biserică, rugându-se în vechi schituri de lemn, în locașuri de cult improvizate sau chiar în casele unor

localnici mai înstăriți, deși populația era majoritar ortodoxă.

Mihail Grita nu a fost un om înstărit toată viața. A avut o perioadă grea, în care aurul era greu de găsit, iar plata minerilor impunea un efort financiar considerabil. Aflat în pragul falimentului, legendă sau nu, până la urmă, românul nostru a găsit un filon de aur în urma unei revelații, iar la baza acesteia a stat promisiunea construirii a șapte biserici ortodoxe și a șapte școli confesionale, singurele acceptate la acea vreme, pentru poporul său greu încercat. Promisiunea și-a respectat-o, iar construirea celor șapte biserici s-a realizat pe unoreal foarte întins, cu eforturi financiare pe măsură. Dacă unele dintre biserici sunt ridicate în zonă, cum ar fi cea de la Roșia Montană, Bucium Cerbu sau Mogoș-Mămăligani, altele au fost ridicate la zeci de km distanță, cum ar fi biserica din Geoagiu, Gelmar sau Geoagiu-Joseni.

Cinci dintre cele șapte biserici se cunosc cu certitudine și majoritatea poartă hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, iar pentru celelalte două există presupuneri și mărturii orale, cum ar fi biserica din Ardeu sau cea din Cărpiniș. Neglijența în păstrarea arhivelor bisericesti de-a lungul timpului a dus la imposibilitatea dovedirii scriptice a ctitorului celorlalte două biserici, dar stilul arhitectural comun, același hram și mărturia octogenarului Aurel Sîntimbrean, fost inginer-șef la exploatarea minieră a aurului de la Roșia Montană, ne face să atribuim și biserica din Ardeu marelui Grita. Inginerul Sîntimbrean mărturisea nu demult că personal a

văzut în anii '60, în trecerea sa prin Ardeu, pisană de deasupra intrării din biserica de aici, unde era menționat Mihail Grita, drept ctitor al bisericii. Această pisanie, din păcate, s-a pierdut de-a lungul timpului, în urma unor lucrări de renovare.

În urma căutărilor mele, am descoperit un amănunt foarte interesant în ziarul „Unirea poporului” de la Blaj, din 26 mai 1935. Într-un articol în care este prezentată parohia greco-catolică din Geoagiu-Joseni, se menționează următoarele: „În anul 1829, a venit la Geoagiu vestitul ctitor de biserici Mihail Grita și le-a dăruit și geogenilor galbini de-o biserică, din care bani s-a ridicat biserica neunită. Despre acest Mihail Grita am auzit că a fost un băieș din Munții Apuseni, căruia la început îi mergea foarte greu cu bășagul”. Apoi, este relatată legenda găsirii aurului, ca în final să se scrie: „A spart Mihail și a găsit aur curat de l-a cărat acasă cu desăgii, pe cal. Și Mihail s-a ținut de cuvânt. A luat la sine galbini mulți și a coborât la țară, iar unde nu era biserică, aduna epitropii, se puneau cu ei pe iarbă și le număra încet galbini să-și facă biserici. Acest Grita a ridicat biserica din Geoagiu-Joseni, Geoagiu-Gelmar și din Orăștie, cea neunită”. Atribuirea uneia dintre bisericile ortodoxe din Orăștie este un aspect inedit și o provocare pentru o cercetare mai detaliată a acestei mențiuni.

Dimensiunile impresionante pentru acea vreme a bisericilor ridicate de minerul nostru și aria geografică destul de întinsă în care acestea există ne fac să ne imaginăm puterea economică și anvergura afacerilor familiei Grita, în prima jumătate a secolului

al XIX-lea. Mihail Grita, un român fabulos, cu o conștiință puternică privind atașamentul și apartenența la neamul său, a conștientizat pe deplin situația în care se aflau românii din „Țara de piatră” și n-a ezitat să-și cheltuiască toată averea, aproape două tone de aur, pentru a păstra românismul nealterat într-o perioadă în care românii erau considerați străini în țara lor. Nu și-a făcut palat, ci s-a îngrijit de neamul său și de sufletul său pe care îl închinase Domnului.

Simplitatea și generozitatea sa monumentală este menționată pe crucea de deasupra cavoului în care-și găsește odihna veșnică: „Cinstitul Jupân Mihail Grita, fost fiu curator al sfintei biserici neunite a Roșii și altora sfinte biserici și țentumpator la oraș. A avut anii vieții 73 și a răposat în 9 martie anul Domnului 1837. Jupâneasa Safta, soața dumnealui...”.

Fiul său, George Grita, tribun de-al lui Avram Iancu, a finanțat armata moșilor cu arme și un tun, iar strănepotul său, Ovidiu Grita, comandantul Gărzii Naționale la Adunarea Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, a sfârșit tragic, la Sighet, într-o umilintă greu de imaginat, asemenea altor făuritori ai României Mari. O personalitate uriașă, din păcate prea puțin cunoscută de generația actuală, nementionat în cărțile de istorie, mormântul său lăsat în paragină – aceasta este „răspłata” noastră față de vrednicia lui Mihail Grita, fără de care, astăzi, ne-ar fi fost greu să vorbim despre românism în Transilvania.

 Prof. Daniel Fonoage

Colindul în creștinism și în tradiția românească

Colindul este un gen de cântec popular, având un fond religios și fiind legat de sărbătoarea Nașterii Domnului. Colinda e veche de când e omul. Poate din vis sau din poveste, din fulgi de zăpadă și cetină de brad, colinda cheamă periodic întreaga suflare să-și regăsească armonia prin purificare. Colindatul la Crăciun și Anul Nou e o datină adânc înrădăcinată în întreaga Europă și peste granițele ei, astfel încât putem spune că e una dintre datinile ce nu au patrie, o datină universală, dar în același timp și o datină creștină, căci o găsim doar la popoarele creștine. Nu avem nicio descriere din timpuri antecreștine. Colinda este menționată de diferiți autori bisericești sau decizii sinodale destul de târziu, și atunci ea nu se deosebea prea mult de forma actuală. Ea a ocupat un loc important și a fost populară în tot Imperiul Roman în timpul sărbătorilor *Calendelor lui Ianuarie*, aceasta explicând și aria extinsă pe care s-au răspândit, înrădăcinându-se adânc în tradiția multor popoare. Înlocuirea datei sărbătorilor păgâne cu sărbătoarea creștină a Crăciunului face explicabilă circulația

unor obiceiuri, datini și credințe păgâne, în rândul popoarelor încreștinate, chiar dacă lupta Bisericii a fost susținută pentru înlăturarea elementelor păgâne și înlocuirea lor cu altele creștine.

Colindele de Crăciun sunt o formă de expresie a cinstirii lui Dumnezeu prin slăvirea Nașterii Fiului Său, care S-a întrupat pentru „a noastră mântuire”. Legătura colindelor cu textele Sfinței Scripturi este evidentă în conținutul lor. Astfel, în colindul *Veniți astăzi credincioși*, se face referire la profețiile mesianice ale Vechiului Testament („precum au vestit proorocii”); în colindul *Lerui, Doamne, lerui ler*, termenul *ler* provine de la ebraicul *roe* (păstor), din Psalmi (23, 1), fiind folosit și de către Iisus, Care S-a numit pe Sine Păstor (In. 10, 11); în colindul *Irozii*, se evocă drama uciderii pruncilor de către crutul împărat Irod; în *Linu-i lin și iară lin*, se prezintă noaptea sfântă a Nașterii lui Hristos (cuvântul *lin* ebraic – a înnopta, a găzdui, de unde „linu-i lin”, ca metaforă, indică noaptea nopților. Acest fond religios creștin se reflectă în majoritatea credințelor noastre.

În ceea ce privește colinda în tradiția românească, putem spune că aceasta face parte din tezaurul satului românesc, transmis prin tradiție de către țărănul român. O descriere generală și sintetică a acestui obicei este prezentată foarte frumos de către Mircea Eliade, în tratatul despre *Istoria credințelor și ideilor religioase*. Unul dintre primii noștri etnografi, Dimitrie Cantemir, subliniază și el vechimea și originea păgână a obiceiurilor noastre, peste care s-au suprapus cele creștine.

Astăzi, colinda la români se prezintă sub două forme distincte: profană și

religioasă. Colindele de tip profan sunt: colindatul propriu-zis (al flăcăilor și oamenilor în vârstă, care are loc în noaptea de Crăciun, cu reguli precise și o anumită organizare), colindatul copiilor (care se deosebește cu totul de primul și are un ritual aparte), plugușorul, umblatul măștilor (*Turca* sau *Capra*), sorcova etc. Colindele de tip religioase sunt: *Steaua* (cu care merg copiii în zilele Crăciunului), *Vifilemul* sau *Irozii*, teatrul religios al românilor de la Crăciun până la Bobotează. Nu trebuie să înțelegem că în colindele clasificate de tip profan lipsesc elementele religioase creștine, însă la origine au fost profane și rămân de regulă în domeniul popular. Indiferent de oscilația dintre sacru și profan, colinda rămâne acolo unde sufletul caută și găsește acea primenire și bucurie care vine de dincolo de el, din timpuri străvechi. Inițial, colinda avea o funcție rituală, de urare, întru rodire și fertilitate, omul sperând ca, într-o perioadă de tranziție a începutului de an calendaristic, sau de an agrar, poate influența prin anumite practici și procedee desfășurarea ciclului naturii. Alte practici aveau sens apotropaic, de contracarare și anihilare a spiritelor ostile, sau erau un prilej de întâlnire cu „cei plecați”. Toate acestea își au originile în sărbătorile precreștine de la început de an, cum erau *Saturnaliile*, *Dies Natalis Solis Invicti* sau *Calendele lui Ianuarie*.

Colinda prezintă numeroase corespondențe cu alte genuri și specii: cu balada, cu legenda creștină, cu descântecul sau cu ceremonialul funebru și nupțial. În sensul acesta, miturile s-au menținut mult mai aproape de adevărul lor înțeles în tradiția orală a satului românesc.

Pr. Sorin Trif

Patristica

Sfântul Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei

Hușilor, iar mai apoi, în anul 1660, a trecut în scaunul episcopal de la Roman, unde a păstorit vreme de 11 ani, până când a fost ales Mitropolit al Moldovei, începând cu anul 1671, în „vremea Ducăi-Voda”.

În data de 23 martie 1679, în urma obținerii unei noi tiparnițe, Ierarhul a reluat tradiția tipografică începută de Mitropolitul Varlaam al Moldovei la Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași, semnând cererile de înțajutorare cu formula „smeritul Dosoftei”. La această nouă tipografie, Mitropolitul a tipărit *Dumnezeiasca Liturghie* (1679), *Psaltirea de-nțăles* (1680) și *Molitvălnicul d-ânțăles* (1681), precum și *Viața și petrecerea sfinților* (1682-1684).

În anul 1686, țara Moldovei a fost supusă unei grele încercări din partea Regatului Poloniei, fiind invadată de trupele regelui Jan Sobiesky, care a luat ostatic între alții și pe Mitropolitul țării, Dosoftei, alături de mare parte din arhiva Mitropoliei Moldovei și odoarele din jurul raclei moaștelor Sfântului Ioan cel Nou, martirizat la Cetatea Albă. Profund îndurerat și suspinând după Moldova natală, după cum însuși mărturisește și în prima sa bejanie din anii 1672-1675: „Și cu inemă amară / Prin Sion și pentru țară / Aducându-ne aminte / Plângeam cu lacrimi hierbinte”, Sfântul Mitropolit Dosoftei și-a alinat dorul de țară prin creații literare și traduceri pe care le-a înaintat spre tipărire tipografice de la Unieș, acolo unde văzuse lumina tiparului, în anul 1673, și *Psaltirea în versuri*, o carte ce prezintă, pe lângă bogăția textului scripturistic versificat, și o veritabilă imagine a societății moldovenești

a acelor timpuri. Mare parte din munca depusă la versificarea textului Psalmilor lui David a fost făcută în timpul păstoririi sale ca Episcop al Romanului.

În toată perioada cât a fost închinat în castelul de la Jolchev, a trăit înconjurat de o serie de monahi apropiați, care au împărțit cu sfinția sa marile lipsuri și strămătorări. În pofida vicisitudinilor, a reușit să-și continue neobositul efort cărturăresc prin traducerea câtorva opere teologice: *Tălcuirea Sfinței Liturghii a Sfântului Gherman, Patriarhul Constantinopolului*; *Epistolele Sfântului Ignatie Teoforul*; *Dialog împotriva ereziilor și despre credința noastră a Sfântului Simeon*, *Arhiepiscopul Tesalonicului* și *40 de Mărgăritare din cuvântările Sfinților Părinți*.

La Jolchev, Mitropolitul Dosoftei al Moldovei a stat închinat 8 ani, ceasul firească nașterii în veșnicie găsim-l în acest loc, la 13 decembrie 1693, fiind înmormântat în Mănăstirea de la Unieș, locul în care văzuse lumina tiparului cu două decenii mai înainte opera sa de căpătâi, *Psaltirea în versuri*.

Pătimind încercări și multe neazuri în această viață trecătoare, Sfântul Mitropolit Dosoftei al Moldovei rămâne peste veacuri un teolog al întregii Ortodoxii, ierarh cu viață sfântă și neîntrecut învățător al dreptei credințe în limba poporului său. Luminat de harul Duhului Sfânt, el a slujit cu dragoste Biserica Mântuitorului Iisus Hristos, cu smerenie și fapte minunate, iar Biserica Ortodoxă îl prăznuiește în fiecare an, la data de 13 decembrie.

Tiberiu Olariu

Actualitatea creștină

● Sfințirea primei biserici românești din Africa

Prima biserică românească de pe continentul african a fost sfințită în ziua prăznuirii Sfântului Apostol Andrei, la Johannesburg, în Africa de Sud. Slujba de târnosire a fost oficiată de către Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul ortodox român al Europei Occidentale și Meridionale, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Damaschin, Mitropolitul ortodox grec de Johannesburg și Pretoria.

Credincioșii români au venit de la mare distanță pentru a participa la acest eveniment inedit și emoționant din viața Parohiei Ortodoxe Române „Sfântul Apostol Andrei” din Africa de Sud, moment pe care l-au așteptat mai bine de două decenii. În tot acest timp, s-au rugat în spații private sau în bisericile ortodoxilor de alte naționalități. Deși primiseră în proprietate un teren cu o suprafață de un hectar în zona rezidențială Midrand, visul lor de a avea propria biserică părea a fi departe de a se împlini din cauza formalităților legale care se prelungeau într-un mod nefericit. Speranța le-a fost însă înviată în anul 2013, când a fost pusă piatra de temelie a viitoarei biserici a comunității românești. La 3 iunie 2014, au început lucrările de construcție, cu sprijinul financiar al antreprenorului Ioan Cuemjiev din București.

Sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei din acest an a încununat eforturile și așteptările credincioșilor români din Africa de Sud, sfântul locaș fiind târnosit și deschis astfel pentru oficierea sfințelor slujbe. Actul de sfințire a fost citit de către părintele Valentin Fătu, secretar patriarhal în cadrul Sectorului relații bisericești, interreligioase și comunități bisericești externe al Administrației Patriarhale. Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif a transmis credincioșilor mesajul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, intitulat: *Bucuria comuniunii în biserica românească din Africa de Sud*. Slujba de sfințire a fost urmată de Sfânta Liturghie, oficiată de către mitropolii Iosif și Damaschin, iar la final a avut loc o recepție oficială, oferită de Ambasada României în Africa de Sud, cu prilejul Zilei Naționale a țării noastre.

Gheorghe Popa

Creștini, știți că... ?

● Moș Nicolae este, de fapt, adevăratul Moș Crăciun?

Spunem despre ceva că există, doar dacă este văzut. Moș Nicolae, spre deosebire de Moș Crăciun, nu se arată niciodată. Poate de aceea credem mai mult în Moș Crăciun. Însă, Moș Crăciun îmbrăcat în veșmânt roșu, având barbă și călătorind cu ajutorul renilor, a fost inventat la începutul secolului XX, în legătură cu arhicunoscutul brand Coca-Cola, în cadrul unei reclame asociate sezonului rece. Reclama a avut un succes atât de mare, încât artistul Sundblom a fost comisionat să îl reprezinte pe Moș Crăciun timp de 33 de ani.

Adevăratul Moș Crăciun, cel din tradiția Bisericii, este Sfântul Nicolae. El nu este un personaj mitologic. A fost arhiepiscopul Mirei, o localitate din vechea Lichia, în Asia Mică, și a păstorit într-o vreme când învățăturile greșite despre persoana lui Hristos erau permise de diverse persoane ca fiind adevărate. A participat în calitate de episcop la primul Sinod Ecumenic ținut la Niceea, în anul 325, unde a fost condamnată erezia lui Arie, care susținea că Iisus Hristos nu este Fiul lui Dumnezeu, ci doar un om cu puteri supranaturale. Atât de puternic a argumentat Sfântul Nicolae și atât de încapătănat a fost Arie, încât, îngrijorat de ruptura care se putea face în Biserică, viitorul sfânt i-a dat ereticului o palmă în cadrul sinodului. De la această palmă a Sfântului Nicolae a rămas obiceiul ca, în ziua de 5 decembrie, celor neascultători să li se dea un băț în semn de avertisment.

Dar nu prin această faptă a ajuns Sfântul Nicolae întru chipar dăruirii lui Dumnezeu. Potrivit tradiției, ierarhul din Mira Lichiei a aflat într-o zi că un tată din cetatea sa, de durere că este lipsit de ajutor în a-și mărita fiicele, dorea să le ia zilele și apoi să-și pună capăt acestei vieți. Mișcat de durerea tatălui și îngrijorat de soarta fetelor, Sfântul Nicolae a poruncit slugilor sale să ia câteva pungi cu galbeni și să le strecoare în casa acelei familii. De atunci și până în zilele noastre, în fiecare noapte a Sfântului Nicolae, cei dragi și, în special, copiii primesc daruri de la Sfântul Nicolae.

Dacă nu primim daruri, afirmăm că Moș Nicolae nu există sau că nu a reușit să treacă pe la noi. Trebuie să învățăm că sunt și altfel de daruri care aduc o bucurie mai mare decât cadourile din încălțări. Acest sfânt iubit de toți creștinii dăruiește și astăzi și întotdeauna, dar își pune darurile numai acolo unde omul îi face loc: în încălțări sau în inimă.

Adrian Cocosilă

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei Noiembrie 2019

Vineri, 1 noiembrie ❖ A participat la manifestările prilejuate de aniversarea a 100 de ani de la înființarea Colegiului Național Militar „Mihai Viteazul” din municipiul Alba Iulia și a rostit o alocuțiune, în prezența domnului Klaus Werner Iohannis, Președintele României.

Sâmbătă, 2 noiembrie ❖ În biserica „Înălțarea Domnului” - Catedrala Mare din municipiul Târgu-Mureș, a săvârșit slujba parastasului pentru mai mulți interpreți de muzică populară, trecuți la Domnul.

Duminică, 3 noiembrie ❖ A oficiat slujba de resfințire a bisericii și Sfânta Liturghie în parohia Băla, protopopiatul Târgu-Mureș. La momentul rânduit, l-a hirotonit diacon pe tânărul Dan Tofan. La sfârșitul slujbei, preotul paroh Constantin Miron a fost hirotesit *iconom-stavrofor*, iar binefăcătorii sfântului locaș de închinare au primit *Diplome de aleasă cinstire*.

Marți, 5 noiembrie ❖ A efectuat vizite pastorale în trei parohii din protopopiatul Alba Iulia, însoțit fiind de către părintele protopop Teofil Slevas.

Miercuri, 6 noiembrie ❖ În parohia „Pogorârea Duhului Sfânt” - *Platoul Romanilor* din municipiul Alba Iulia, a săvârșit Dumnezeiasca Liturghie, în cadrul căreia, pe tânărul Cristian Velcherean l-a hirotonit diacon, iar pe diaconul Dan Tofan l-a hirotonit preot pe seama parohiei Logig, protopopiatul Reghin.

Joi, 7 noiembrie ❖ În Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, a slujit Vecernia mare cu Litie, după care a rostit o meditație duhovnicească.

Vineri, 8 noiembrie ❖ De hram, a liturghisit la Mănăstirea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” de la Rimetea, protopopiatul Aiud. În cadrul Sfintei Liturghii, pe diaconul Cristian Velcherean l-a hirotonit preot pe seama parohiei Fărăgău, protopopiatul Reghin.

Sâmbătă, 9 noiembrie ❖ A efectuat o vizită pastorală în parohia Cristești I, protopopiatul Târgu-Mureș, păstorită de către părintele Răzvan Enache.

Duminică, 10 noiembrie ❖ A celebrat Sfânta Liturghie în parohia Deda, protopopiatul Reghin, păstorită de către părintele Gabriel Fărcaș. De asemenea, în parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din municipiul Reghin, a săvârșit Taina Sfântului Botez pentru prunca Andreea-Maria, fiica domnului Andrei Oltean.

Marți, 12 noiembrie ❖ În parohia Feisa, protopopiatul Blaj, a oficiat Taina Sfântului Botez pentru pruncul Matei, fiul părintelui paroh Daniel Boca.

Miercuri, 13 noiembrie ❖ În protopopiatul Cămpeni, a prezidat Conferința preoțească de toamnă.

Vineri, 15 noiembrie ❖ La Mănăstirea „Sfântul Prooroc Ilie”

de la Albac, protopopiatul Cămpeni, s-a întâlnit cu obștea monahală condusă de către maica stareță Ioanichia Gligor.

Duminică, 17 noiembrie ❖ A săvârșit Dumnezeiasca Liturghie la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, aflată în incinta Spitalului Județean de Urgență Alba.

Luni, 18 noiembrie ❖ În Catedrala *Reîntregirii*, a participat la slujba Vecerniei și a adresat o meditație elevilor seminariști și studenților teologi, în cadrul programului liturgic al *Săptămânii duhovnicești*.

Marți, 19 noiembrie ❖ În Sala „Sfântul Ierotei” din incinta Centrului eparhial, a prezidat examenul pentru ocuparea postului de preot paroh al parohiilor Târgu-Mureș I, Târgu-Mureș III, Târgu-Mureș III sector 2, Târgu-Mureș TV, Târgu-Mureș TV sector 2 și Târgu-Mureș VII.

Miercuri, 20 noiembrie ❖ În Catedrala arhiepiscopală din Alba Iulia, a slujit Vecernia mare cu Litie, după care a rostit un cuvânt duhovnicesc.

Joi, 21 noiembrie ❖ A celebrat Sfânta Liturghie în parohia Limba, protopopiatul Alba Iulia, păstorită de către părintele Marcel Duda.

Vineri, 22 noiembrie ❖ A efectuat o vizită pastorală în parohia Ghirbom, protopopiatul Alba Iulia, însoțit fiind de către părintele protopop Teofil Slevas.

Duminică, 24 noiembrie ❖ A săvârșit Sfânta Liturghie în parohia Galda de Jos, protopopiatul Alba Iulia, păstorită de către părintele Benone Scrob. În cadrul slujbei, la momentul potrivit, l-a hirotonit diacon pe tânărul Daniel Duma.

Luni, 25 noiembrie ❖ În parohia „Sfânta Mare Muceniță Ecaterina” din municipiul Alba Iulia, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie, în cadrul căreia, pe diaconul Daniel Duma l-a hirotonit preot pe seama parohiei Ulieș, protopopiatul Târgu-Mureș.

Marți, 26 noiembrie ❖ A efectuat vizite pastorale în cinci parohii și o filie din protopopiatul Blaj, însoțit fiind de către părintele protopop Ovidiu Pop.

Vineri, 29 noiembrie ❖ În Parcul Unirii din municipiul Alba Iulia, a săvârșit slujba de binecuvântare a bustului episcopului Justinian Teculescu, întâiul ierarh al Episcopiei Armatei, cu sediul la Alba Iulia.

Sâmbătă, 30 noiembrie ❖ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în Catedrala *Reîntregirii*. În continuare, pe esplanada din fața ansamblului Catedralei arhiepiscopale, a binecuvântat drapelul național, arborat pe catargul amplasat în Piața Tricolorului.

A consemnat
Eugen Bărbăian
Secretar eparhial

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a slujit Sfânta Liturghie în parohia Reghin-Iernuțeni din județul Mureș

De praznicul Sfântului Ierarh Nicolae, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a oficiat Sfânta Liturghie în parohia Reghin-Iernuțeni. Aici păstorește cu multă râvnă apostolică preotul Claudiu Chiorean, care împlinește

și ascultarea de Inspector de Religie în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Mureș.

După Sfânta Liturghie, Arhipăstorul nostru a sfințit un clopot nou, care a fost așezat mai apoi în clopotnița bisericii. Prin sfințire, clopote-

le primesc un har special și au rolul de a chema pe cei vii la sfintele slujbe, de a plânge pe cei morți și de a risipi furtunile. În vechime, acestea aveau și menirea de a anunța anumite ore exacte.

În continuare, a urmat slujba de binecuvântare a Centrului cultural-catehetic „Sfânta Mare Muceniță Ecaterina”. În acest spațiu, părințele paroh desfășoară multe activități cultural-educative, la care participă peste 60 de copii și tineri. La sfârșit, Ierarhul nostru le-a oferit binefăcătorilor acestui Centru *Diplome de aleasă cinstire*.

Pr. Petrișor Muntean

Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat Dumnezeiasca Liturghie la Schitul „Înălțarea Domnului” din protopopiatul Luduș, județul Mureș

În ziua de 8 decembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a liturghisit la Schitul „Înălțarea Domnului” de la Răzoare, protopopiatul Luduș. Obștea monahală de aici se află sub oblăduirea maicii starețe Rafaela Paiuș.

Acest așezământ monahal a fost înființat în anul 2004 ca schit de maici, iar lucrările la biserică și chilii au început în anul 2005. Arhitectura ansamblului este în formă de cetate cu patru turnuri, iar în centru este amplasată biserica în stil bizantin. Pictura este în tehnica *frescă*, fiind reali-

zată de către pictorii Sorin și Otilia Efros.

Adresându-se pelerinilor prezenți, Ierarhul nostru a spus: „Fără cinstirea Dumniei, noi pierdem sensul vieții noastre și ne prăbușim pe cale.

Iată de ce marele Dumnezeu, în Muntele Sinai, a poruncit lui Moise: «Adu-ți aminte de ziua de odihnă, ca să o sfințești pe ea».”

Pr. Petrișor Muntean

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a efectuat o vizită pastorală în parohia Zagăr, protopopiatul Sighișoara

În data de 9 decembrie, Întâistătătorul Eparhiei noastre, în cadrul vizitelor pastorale din protopopiatul Sighișoara, a cercetat și biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din parohia Zagăr. Această comunitate este

păstorită, de mai bine de 10 ani, de către vrednicul părinte Silviu Popescu.

Localitatea este atestată istoric încă din anul 1412, etnia majoritară fiind cea germană, iar românii erau minoritari,

aproximativ 20 de familii. În prezent, comunitatea românilor ortodocși este majoritară, iar locașul de rugăciune în care se slujește este prima biserică a românilor, construită în anul 1911.

Arhipăstorul nostru a fost întâmpinat cu emoție sfântă de credincioșii parohiei și de copilașii acestora, toți îmbrăcați în frumosul port popular românesc. La final, Înaltpreasfinția Sa le-a adresat celor prezenți cuvânt ziditor, iar copiii au interpretat două colinde tradiționale, creând o atmosferă pregătitoare Nașterii Domnului.

Pr. Petrișor Muntean

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu Botoi;
Redactori: Pr. Nicolae Aloman; Andrei Motora;
Colaboratori: Pr. Petrișor Muntean, Arhid. Rafael Orzei, Pr. Ioșif Zolca;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2019 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxele poștale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman